

LAUSUNTO RAAHEN KAUPUNGIN STRATEGISEN MAANKÄYTÖN SUUNNITELMAAN

Lähidemokratiatoimikunta 22.6.2022

Lähidemokratiatoimikunta kiittää mahdollisuudesta lausua puheena olevasta asiasta.

Yleisesti käsillä olevan kaltaista maankäytön suunnittelua pidetään etenkin haja-asutusalueiden kehittymisen kannalta suotuisana ilmiönä, ja sen toivotaan edistävän kylien asuinrakentamisen vilkastumista.

Suunnitelmaa kuvataan oikeusvaikutuksettomaksi suunnitelmaksi kaupungin alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi pitkällä tähtäimellä. Lisäksi sen kerrotaan pohjustavan kaupungin kattavan yleiskaavan laatimista. Asiaan perehtymättömän on vaikea havaita eroa maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen oikeusvaikutteisuuden ja oikeusvaikutuksettomuuden välillä. Kaikella suunnittelulla on jotain vaikutuksia olivatpa nämä vaikutukset juridisia tai yleisluontoisia. Strategisen maankäytön suunnitelman tavoitteena on ollut siirtyminen jatkuvan yleiskaavoituksen piiriin, jolloin siirrytään myös oikeusvaikutteisen suunnittelun alueelle. Tätä siirtymää ja sen oikeusvaikutuksia olisi jossain kohden aiheellista avata suunnitelman lukijalle.

Suunnitelmassa on nojaututtu kaupungin strategiaan 2017-2021 ja sitä selittävään maileriohjelmaan sekä kaupungin maapoliittiseen ohjelmaan 2020-30. Strategisen maankäytön suunnitelma ulottuu puheena ollutta ja työn alla olevaa kaupunkistrategiaa kauemmas tulevaisuuteen, mistä syystä ajateltu synergia ja liitynnät kaupunkistrategian kanssa jäävät vähäisiksi. Tässä suhteessa niitä ei kannattaisi enää pitää suunnitelmaa tukevinä asiakirjoina. Maapoliittinen ohjelma sen sijaan näyttäytyy selväpiirteisempänä periaateohjelmana myös ajallisesti.

Suunnitelman laatimisessa on nähty paljon vaivaa. Kaupunkilaisten mahdollisuudet tutustua suunnitelmaan on järjestetty hyvin, joskin laajoihin aineistoihin perehtyminen vaatii aikaa. Eri puolilla kaupunkia on kuitenkin järjestetty myös läsnäolotilaisuuksia, joissa kaupunkilaiset ovat voineet perehtyä suunnitelmaan vuorovaikutteisesti. Lisäksi suunnitelmasta on pyydetty lausunnot naapurikunnilta, eri viranomaisilta ja merkittäviltä alueellisilta ja taloudellisilta toimijoilta. Suunnitelmasta esitetyt lausunnot vastineineen täydentävät suunnitelmasta syntyvää kokonaiskuvaa ja ne voisi liittää osaksi suunnitelmakokonaisuutta.

Suunnitteluraportti toimii hyvänä nykytilakuvauksena, ja sitä olisi mahdollista hyödyntää kaupungin kehittämistä koskevassa suunnittelussa laajemminkin, ei pelkästään maankäyttöä koskien. Esimerkiksi raporttiin sisällytetyt maininnat valosaasteen ja äänimaiseman vaikutuksista ovat tässä suhteessa mielenkiintoisia.

Suunnitelmakokonaisuuteen liittyvä vuorovaikutusraportti toimii ajatusten esiin nostattajana ja palvelee tässä suhteessa kokonaiskuvan muodostumista hyvin. Siinä esitetyt näkemyksiä ei ole tarkoitettukaan käsiteltäväksi täsmällisinä tosiasioina, vaan kokonaiskuvaa luovina näkemyksinä.

Rakennemallivaihtoehtojen vertailussa esitetty asumisväljyyden kasvuun (ts. yhden ihmisen taloudet) ja rakennusten elinkaaren mukaiseen poistumaan nojaava muuttuja olisi ehkä selkeämpää ilmaista suoraan rakentamisen tarpeen kuin väestömäärän lisäyksenä. Rakennemallivaihtoehtoja voisi kahden nyt esitetyn lisäksi olla vielä kolmas, maaseutumainen Raahe, joka myös kuvaisi lähtökohtatilannetta vähintään yhtä hyvin kuin

esitetty Raahen keskustat ja merellinen Raaha.

Teksteissä käytetään käsitteitä alue, kylä ja taajama niin, että niiden merkitys voi joissain tilanteissa sekoittua. Lisäksi esimerkiksi Pattijoen ja sen kylien sisällyttäminen kaupunkialueeseen herättää hämmennystä. Joillekin kylille on suunniteltu jääväksi vain yksityisiä palveluja vailla kaupungin läsnäoloa.

Kansalaistoiminta ja yhteisöllisyys esitetään rakennemallivaihtoehdoissa kylien ominaisuutena, vaikka mainitut ilmiöt yleismaailmallisesti liittyvät enenevästi myös kaupunkimaiseen elämänpiiriin.

Suunnitelman lukijan palvelemiseksi kannattaisi esitysteknisesti harkita osallistumis- ja arviointisuunnitelman, vuorovaikutusraportin, rakennemallivaihtoehtojen ja niiden vaikutusten arvioinnin, itse suunnitelmaraportin ja maankäyttösuunnitelmaehdotuksen tiivistämistä ainakin keskeisimmiltä osiltaan samaksi asiakirjaksi.